

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius

2013-12-09 Nr. S14/06/109
Į: 2014-05-30 Nr. (14-2)-D8-4066

Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 20 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

Išnagrinėjome Jūsų pateiktą Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 (toliau – Įstatymas) 20 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir teikiame šias pastabas:

1. Siūlome pakeisto Įstatymo 41 str. 2 dalyje patikslinti, kad savivaldybės administracijos struktūroje turi būti numatoma *savarankiška*, tiesiogiai pavaldaus administracijos direktoriui, vyriausiojo architekto pareigybė, kadangi vyriausiojo architekto funkcijas pavedant įgyvendinti įvairiems administracijos tarnautojams (ir skyrių vadovams, ir jų pavaduotojams, ir tiesiog specialistams) neužtikrinamas šios pareigybės tolygumas valstybės mastu. Be to, jei vyriausiojo architekto funkcijos priskiriamos tam tikram kitam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui, asmuo, pretenduojantis tapti vyriausiuoju architektu, turi atitikti ir kitus, architektui nebūdingus, reikalavimus. Taip pat svarbu, kad nesant savarankiškos pareigybės, panaikinus atitinkamo skyriaus vadovo ar kt. pareigybę, panaikinama ir vyriausiojo architekto pareigybė, o į naujai sukurtąjį tas pats architektas nebeturi teisės pretenduoti pirmumo tvarka (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-1100-11).
2. Siūlome Įstatyme papildomai įtvirtinti nuostatą, kad vyriausiasis architektas savivaldybės administracijos struktūroje turi ir savarankišką, jo vadovaujamą atitinkamų specialistų (architektų) grupę, kadangi vienam asmeniui įgyvendinti Įstatymu jam pavedamas funkcijas aplinkos formavimo srityje, reikalaujančias architekto profesinės kvalifikacijos, bus fiziškai sudėtinga.
3. Siūlome pakeisto Įstatymo 41 str. 4 dalyje numatyti, kad į vyriausiojo architekto pareigybės aprašymą būtų privalomai įtraukiami ne tik 1 dalyje nustatyti kvalifikacijos reikalavimai, bet ir 11 dalyje nustatytos funkcijos.
4. Pakeisto Įstatymo 41 str. 11 d. 1 p. nurodoma, kad vyriausiasis architektas turi pritarti kiekvieno etapo sprendiniams, tačiau jei etapais laikyti parengiamąjį, rengimo ir baigiamąjį etapą, tai sunku nustatyti, kas yra pirmojo ir paskutiniojo etapo „sprendiniai“. Siūlome pakartotinai peržiūrėti šią nuostatą, aiškiau įtvirtinant, kad kiekvienas naujas etapas galimas tik po to, kai vyriausiasis architektas patvirtina ankstesniojo etapo rezultatus, arba

patikslinant etapo sąvoką, jei ji nesutampa su kompleksinio teritorijų planavimo proceso etapų sąvoka.

5. Pakeisto Įstatymo 41 str. 11 d. 2 p. nurodoma vyriausiojo architekto funkcija – „rengti“ specialiuosius architektūros reikalavimus. Atkreipiame dėmesį, kad Statybos įstatyme naudojamos dvi skirtingos sąvokos – „nustatyti“ ir „išduoti“ specialiuosius architektūros reikalavimus, pagal kurias „specialiuosius architektūros reikalavimus“ galima suprasti ir kaip konkrečius reikalavimus architektūrai, ir kaip dokumentą (administracinį aktą). Siūlome nebeįvesti trečios sąvokos „rengti“, o naudoti sąvoką „nustatyti“, jei tuo norima pavesti vyriausiajam architektui apibrėžti reikalavimus architektūrai.
6. Pakeisto Įstatymo 41 str. 11 d. 4 p. nurodoma, kad vyriausiasis architektas „gali“ dalyvauti rengiant atitinkamo konkurso sąlygas, tačiau manome, kad rengiant urbanistiniu, valstybiniu ar visuomenės (viešojo) intereso požiūriu reikšmingų objektų konkursų organizavimo atvejais jis *privalo* šiame procese dalyvauti, todėl siūlome žodį „gali“ šioje normoje keisti į „privalo“.
7. Pakeisto Įstatymo 41 str. 7 d. 2 p. nustatoma, kad vyriausiojo architekto Aplinkos ministerijos pažymos galiojimas panaikinamas, jei jo priimtas sprendimas panaikintas teismo sprendimu kaip neteisėtas. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad pats norminiuose teisės aktuose neįtvirtintų specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas (įskaitant teritorijos naudojimo reglamento juose nustatymą) kelia nemažai teorinių klausimų dėl tokio veiksmo teisėtumo ir atitikimo konstituciniams teisės principams. Nei teisės aktuose, nei teisės mokslinėje doktrinoje nėra numatyta galimybė priimant administracinius aktus nesivadovauti Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje nustatytų teisėtumo, pagrįstumo ir motyvavimo pareigos reikalavimų, todėl tikėtina, kad įgyvendinant net ir specialiuose įstatymuose nustatytą gana plačią vyriausiojo architekto diskreciją, teismas gali panaikinti tokius sprendimus, kaip neatitinkančius administraciniams aktams keliamų reikalavimų, juolab, kad norminių aktų, kuriuose atitinkami architektūros reikalavimai būtų įtvirtinti ir kuriais vyriausiasis architektas galėtų remtis ir tinkamai pagrįsti savo nurodymus, tikrai nedaug.

Nustačius gana diskutuotiną teritorijų planavimo ir statybos sričių teisinį reguliavimą ir pavedus jį įgyvendinti vyriausiesiems architektams, būtų labai neteisinga numatyti jiems administracinę atsakomybę (specialiosios teisės panaikinimą) ir kartu drausminę atsakomybę (pašalinimą iš pareigų) už šio reguliavimo įgyvendinimą. Siūlytume arba panaikinti Įstatymo 41 str. 7 d. 2 p. nuostatą, arba numatyti tam tikrą pakartotinumą per nustatytą laikotarpį ar pan. Kitu atveju, vis dažnėjant atvejams, kai statytojai gina savo interesus teismuose, gali pritrūkti architektų, ypač mažesniuose rajonuose, galinčių ir norinčių užimti šias pareigas.

8. Tiek pakeisto Įstatymo 41 str. 11 ir 12 dalyje, tiek kitur Įstatyme yra naudojamos sąvokos „urbanistinis“, „urbanistika“ ir pan., tačiau šių sąvokų apibrėžimai Įstatymo 2 straipsnyje nėra pateikti. Siekiant tinkamo Įstatymo nuostatų įgyvendinimo ir teisminių ginčų išvengimo, siūlome apibrėžti šias sąvokas, nepaliekant Įstatymu reguliuojamų procesų dalyviams galimybės skirtingai jas suprasti ir taikyti.

Pagarbiai, l.e.p. pirmininkė

Daiva Bakšienė

